

Met historisch archief op schoot

Wil van den Ende (links) en Jeanne Breedero-Van der Meer met enkele van de ongeveer 6.000 dia's waarvan een deel in het archief belandt.
FOTO'S THIERRY SCHUT

Peter Smit, omgeven door honderden jaren oude geschriften

Het Historisch Archief Westland gaat van fysiek over naar virtueel. Het duurt niet lang meer voordat je 'het nieuws van gisteren' thuis zichtbaar kunt maken. Gewoon met de laptop op schoot naar oude tijden kijken. Op de bank, 'wandelen' door een digitale leeszaal.

RIEN VAN DEN ANKER

Sommigen, misschien wel velen, zullen het nu al missen, de lucht van oud, gebruikt papier, soms met antieke ezelsoren, de stilte van oudere mannen, hun neus bijna gedrukt op eeuwenoud perkament.

Over enkele jaren, als het nieuwe gemeentehuis aan de Naaldwijkse Verdilaan klaar is, is dat voorbij. Dan huist ook het Historische Archief Westland daar riant in een transparant 'glashuis,' waar digitaal de boventoon voert en waar de leeszaal virtueel is. „En waar alle Westlanders welkom zijn om hun

eigen geschiedenis te zien en te voelen. En een beetje te ruiken, want niet alle boeken en papier gaan weg," zegt archief-directeur Peter Smit.

Een gemeentearchief is voor velen net zo vanzelfsprekend als straatverlichting, pas als ze er niet is merk je het. Smit legt uit: „Het is een openbare instelling waar iedereen de geschiedenis van een gemeente kan vinden. Het historisch archief is er voor het nieuws van gisteren.

Cultuurhistorisch een plaatselijk collectief geheugen, met een politieke en juridische waarde, omdat iedereen er het overheidshandelen kan controleren."

Wettelijk

Een gemeentearchief is zelfs wettelijk verankerd en er moet een gemeentearchivaris worden aangesteld. Gemeenten zijn verplicht om na 20 jaar al hun officiële stukken daar af te geven. „Ons meest actuele gemeentenuws is dus uit 1996."

Elk jaar geeft de gemeente een 'nieuw' jaar af bij het archief. In het voortraject houdt de archivaris bij of de gemeente voldoende doet aan archiefvorming. Dit om ervoor te zorgen er uiteindelijk een 'geschoonde' overdracht van materialen en stukken plaatsvindt. Het archief moet ook in de gaten houden of de gemeentelijke stukken compleet zijn, of er, al dan niet bewust, geen historische 'gaten' zijn.

Het archief, met zeven medewerkers en zo'n dertig vrijwilligers, verzamelt daarnaast vrijwel alles wat los en vast zit op het gebied van kranten, tijdschriften, foto's, films en prenten. Ook die jonger zijn dan twintig jaar. „Want dingen van nu worden vanzelf oud."

Jaarlijks komen er ongeveer 3500 bezoekers, een decennium terug 'maar' zo'n tweeduizend. „De interesse voor geschiedenis 'van om de hoek' is de afgelopen jaren flink toegenomen. Dat komt omdat de scholen meer aandacht besteden aan de omgevingsgeschiedenis. Jonge mensen willen meer weten van de tijd van hun (groot)ouders. Soms zit het hier vol met middelbare scholieren. Met tablets en smartphones."

Hét uitgangspunt blijft dat alle archiefinformatie in woord, beeld en geluid kosteloos ter inzage ligt voor de burger. Wie een kopietjes wil betaalt dertig cent, een telefoonfoto maken mag ook. En dat gebeurt steeds vaker.

Bevolkingsregister

Smit gaat ervan uit dat de groei van het aantal bezoekers na de verhuizing zal afkalven, misschien wel teruggaat naar het getal van tien jaar geleden. „Fysiek hier zitten fel zal overgaan in 'wandelen' door een virtuele leeszaal. Via internet kun je nu al zoeken naar kranten, foto's en kaarten en dat zal meer worden. In de toekomst is het ook mogelijk om bijvoorbeeld naar de burgerlijke stand en het bevolkingsregister te kijken. Wel die van vóór 1935, in verband met de privacy."

En de veranderingen zullen ook daarna ingrijpend zijn, zo klinkt het. In een tijd waarin vrijwel oneindig wordt gefotografeerd, waarin steeds minder papier zal worden gebruikt, wordt ook de opslag anders. Stapels foto's en documenten verdwijnen digitaal, op harde schijf of stick.

„Maar er zullen altijd mensen zelf naar het archief willen komen. Al was het alleen om oude boeken open te slaan. Om toch die bijzondere papierlucht op te

snuiven."